

Семенишин Іван,
студент 1 курсу ОС «Магістр»
спеціальності 073 «Менеджмент»
Науковий керівник: **Чикуркова А.Д.,**
д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Як невід'ємний сектор ринкової економіки, малий бізнес має явну регіональну орієнтацію. У зв'язку з тим, що в окремих адміністративно-територіальних одиницях спостерігається зростання диспропорцій в соціально-економічному розвитку та низька економічна активність, державна регіональна політика в сфері підприємництва повинна бути спрямована на створення умов для підвищення конкурентоспроможності районів та міст як основи їх динамічного розвитку. На шляху функціонування малих підприємств є цілий ряд проблем, що стримують їх розвиток і ефективність господарювання. Тому актуальним залишається питання формування стратегій розвитку суб'єктів малого бізнесу в регіонах[1, с.35].

Державне регулювання підприємництва - це вплив держави на діяльність підприємницьких структур із метою сприяння та забезпечення нормальних умов їх функціонування.

Сучасний розвиток підприємництва супроводжується цілим комплексом проблем, впливом об'єктивних стримуючих чинників як загальнодержавного, так і регіонального (місцевого) характеру.

Як правило, щодо розвитку підприємництва "діагностують" низку таких проблем:

- стабільність правового забезпечення підприємницької діяльності;
- велика кількість нормативно-правових та інструктивних документів, що

регламентують різні види підприємницької діяльності;

- значний податковий тиск та недосконалість кредитно-інвестиційної політики щодо підтримки малого підприємництва;

- недосконалість організації надання підприємницьким структурам управлінських послуг органами місцевої влади, зокрема щодо державної реєстрації суб'єктів підприємництва, ліцензування, патентування та сертифікації;

- відсутність достатньої інформації про регуляторні акти органів місцевого самоврядування, що мають вплив на розвиток підприємництва;

- високі ставки за оренду цивільного майна, зокрема нежитлових приміщень; складні схеми передачі в оренду або викупу об'єктів, що перебувають у комунальній власності;

- проблеми з отриманням дозволів на розміщення об'єктів торгівлі.[2, с. 69].

На підставі визначених проблем виникає об'єктивна потреба мотивації підприємництва в Україні, що зумовлено цілями економічної політики держави, зокрема:

- поступовим переходом до ринкової економіки;
- створенням сприятливих умов для вільної творчої праці, реалізації підприємницької ініціативи;
- підпорядкуванням суспільного виробництва потребам та інтересам людей;

- підвищенням престижу підприємництва;
- забезпеченням високої ефективності діяльності підприємницьких структур та ін.

Органами державного регулювання підприємництва є центральні органи виконавчої влади, а також місцеві органи виконавчої влади та органів самоврядування, які реалізують державну політику щодо регулювання, підтримки та розвитку підприємництва. Зокрема, основним центральним органом влади стосовно здійснення державного регулювання і підтримки

підприємництва та ліцензування підприємницької діяльності є Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва. Існують й інші центральні органи влади, які здійснюють державне регулювання підприємництва, зокрема функції координатора макроекономічної політики держави в Україні виконує Міністерство економіки України, функції контролю за дотриманням антимонопольного законодавства, захисту суб'єктів підприємництва й споживачів від його порушень - Антимонопольний комітет України тощо.

За засобами впливу механізми регулювання підприємництва можуть бути *прямими*, тобто такими, що здійснюються за допомогою прийняття Верховною Радою України законодавчих актів, на яких ґрунтуються дії виконавчої влади, та *непрямими*, котрі ґрунтуються на використанні різних економічних, фінансових важелів (цін, податків, кредитів, відсотків, пільг тощо).

Органи державного управління будують свої відносини з підприємцями, використовуючи:

- податкову та фінансово-кредитну політику, включаючи встановлення ставок податків і процентів за державними кредитами;
- податкові пільги, ціни і правила ціноутворення, цільові дотації;
- валютний курс; розміри економічних санкцій;
- державне мито і систему резервів, ліцензій, концесії, лізинг, соціальні, економічні та інші норми і нормативи;
- науково-технічні, економічні та соціальні загальнодержавні й регіональні програми;

договори на виконання робіт і постачань для державних потреб[3, с.12].

Державна політика підтримки підприємництва - це сукупність(комплекс) пріоритетних народногосподарських підходів і рішень, які визначають основні напрями і форми правового, економічного та організаційного сприяння розвитку підприємництва з урахуванням інтересів держави та суб'єктів господарювання.

Під державною підтримкою необхідно розуміти, з одного боку, державне

регулювання цього сектору економіки, що передбачає насамперед свідоме формування державними структурами правових, економічних та організаційних умов становлення і розвитку підприємництва, а з іншого створення стимулів, використання матеріальних і фінансових ресурсів, які залучаються у сферу підприємництва на пільгових засадах або безоплатно.

Основними цілями державної політики підтримки підприємництва є:

- забезпечення зростання внутрішнього валового продукту за рахунок діяльності суб'єктів підприємницької діяльності;
- залучення суб'єктів підприємництва до розв'язання соціально-економічних проблем на державному і регіональному рівнях;
- удосконалення структури суб'єктів підприємництва;
- підвищення технологічного рівня виробництва підприємницьких структур;
- заохочення розвитку суб'єктів підприємницької діяльності у пріоритетних галузях і на територіях пріоритетного розвитку;
- створення нових робочих місць, зменшення безробіття;
- сприяння максимальній самореалізації громадян у підприємницькій діяльності;
- формування соціального прошарку власників і підприємців.

Реалізація зазначених цілей забезпечується шляхом підтримки суб'єктів підприємництва за такими основними напрямками:

- формування нормативно-правової бази;
- удосконалення податкової та фінансово-кредитної політики;
- забезпечення інформацією;
- сприяння впровадженню технологій та інновацій;
- стимулювання зовнішньоекономічної діяльності;
- підготовка та перепідготовка кадрів.

Основними принципами державної політики підтримки та розвитку суб'єктів підприємництва є:

- системність та комплексність механізмів державного регулювання

розвитку суб'єктів підприємницької діяльності;

- цілеспрямованість та адресність підтримки суб'єктів підприємництва шляхом вибору пріоритетів та концентрації ресурсів для їх реалізації;
- рівноправний доступ суб'єктів підприємництва усіх форм власності до матеріально-сировинних, фінансових та інших ресурсів.

Розширення сфери підприємницької діяльності органами місцевого самоврядування вирішується, перш за все, через організацію діяльності спеціальних інституцій підтримки підприємництва.

Таким чином, органам місцевого самоврядування необхідно зосередити увагу на реалізації системи заходів регіональної політики сприяння розвитку підприємництва, серед яких:

1) у сфері регуляторної політики та вдосконалення нормативної бази:

- розроблення та прийняття регуляторних актів, спрямованих на покращання підприємницького середовища на відповідних територіях;
- обрахування економічного ефекту від впровадження нормативних актів;
- перегляд діючих нормативних актів щодо їх відповідності вимогам ринкової економіки та створення конкурентного середовища;
- залучення неурядових, громадських організацій та підприємців до оцінки ефективності дії та аналізу наслідків впровадження регуляторних актів та нормативно-правових актів із питань підприємництва.

Список використаних джерел

1. Чикуркова А.Д. Стратегії розвитку малих підприємницьких структур в Хмельницькій області. Економічний дискурс. Міжнародний науковий журнал. 2016. Вип. 4. С. 74-81.

2. Розпутенко І.В. Ефективність державного управління. К. : К.І.С., 2002. 420 с.

3. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления : курс лекций. 3-е изд., доп. М. : Изд-во Омега-Л, 2005. 584 с.